

MAGYARÁG

Proprietar: „Prima” S. A. înreg. la Trib. Bihor Fsoc. 1798—1938

Administrator delegat și girant responsabil
Văduva lui PĂSZTOR EDE

Fondator:

PĂSZTOR EDE

Redactor responsabil:
Dr. SÁHY LÁSZLÓ

Inregistrat în registrul Publicațiilor Periodice la Tribunal Bihor secția III. Dos. No. 810—1938. — Redacția și admin. Oradea, Piața Mihai Viteazul 4.

Ostromállapot Telavivban

A palesztinai bombázásnak hét halottja van

Tel Aviv, június 30. Palesztinában a zavargások tovább folynak. Tegnap egy esküvő alkalmával bombát dobtak a lakodalmi közönség közé és hét ember szörnyethalt. Az arab szabadesapatok megromgálták a Palesztina északi részét védő drótsövényeket.

Tel Avivban újból életbe léptették ama rendeletet, amely szerint este hét órától reggel hat óráig senki nem hagyhatja el lakását. A rendelet megjelenése újabb tüntetésekre adott alkalmat és ez alkalommal tizenkét ember megsebesült.

Rómába utazott Ralea munkaügyi miniszter

Bucurestiből jelentik: Relea munkaügyi miniszter Rómába utazott, ahol a „Dopo Lavoro” kongresszusán vesz részt. A miniszteri távolléte alatt Ghelmegeanu közlekedésügyi miniszter helyettesíti.

Peter Julian, Bucuresti főpolgármestere Prágába utazott, ahol a szokások ünnepségén vesz részt.

Tatarescu királyi tanácsos Jimbolian keresztül hazaérkezett londoni útjáról. Tatarescu két napig poianai birtokán tartózkodott és csak ma utazik a fővárosba.

Kína nem engedi meg a német katonai szakértők elutazását

Páris, június 30. Hankauból érkezett táviratok szerint, a kínai kormány formálisan megtiltotta a német katonai misszió tagjainak, hogy a háború befejezése előtt elhagyják Kína területét. A német katonai bizottságot Hitler kancellár rendeletére hívták vissza, aki ilyen módon akart Japán kedvébe járni. A kínai kormány a

német katonai misszió tagjai-val közölte, hogy elutazásukat két okból nem engedi meg:

1. A német katonai misszió tagjai, akik állandó együttműködésben voltak a kínai vezérkarral, ismerik az összes kirai hadititkokat s a jelenlegi helyzetben távozásuk egyen értelmű lenne e titkok elárulásával.
2. A kínai katonai misszió

tagjai egyéni szerződést kötöttek a kínai kormánnyal, tehát a vezérkancellár utasítására történő kollektív visszahívásuk, a nemzetközi jog flagráns megsértését jelenti és egyben barátságtalan gesztus Kína felé, mely arról is inkább kirívó, mert ugyanakkor visszahívták Németország hankai követét.

A japánok elkoboztak egy zátonyra futott orosz jégtörő hajót

Moszkva, június 30. A szovjetiroda hivatalos jelentése szerint egy orosz jégtörő hajó a japán partok mellett zátonyra futott. A japán tengerészeti hatóságok elkobozták a hajót és kapitányát letartóztatták. A japánok eljárása a portsmouthi (Amerika) szerződés 9. pontjába ütközik, amely megtiltja Japánnak, hogy azon a vidéken erődtítményeket emeljen és gátolja a szabad hajózást.

Anglia nem ismer el japán védelem alatt álló kínai kormányt

London, június 30. Az alsóház szerdai ülésén egy munkáspárti képviselő a kormánytól biztosítékot kért arra nézve, hogy amíg Kínának törvényes kormánya lesz, Anglia más, japán védelem alatt alakult kormányt nem fog elismerni. Buttler külügyi államtitkár azonnal válaszolt és kijelentette, hogy a kormány ebben a kérdésben osztja a munkáspárt nézetét.

Róma, június 30. Az olasz fővárosban mint befejezett

tényt közlik, hogy Mussolini visszahívja Olaszország hankai követét és helyébe a hágai olasz követet küldi Kínába.

Most Japánban pusztít az árvíz

Tokió, június 30. — Japán egyes részein hatalmas árvizek

pusztítanak. — Az országban mintegy 100 ezer lakóházat öntött el az ár. A japán főváros alacsonyabb fekvésű negyedei víz alá kerültek. Tokió egyik külvárosi iskolája mellett egy 10—12 éves iskolásfiukból álló csoport alatt beszakadt a part és 19 gyermek a vízbe fulladt.

Hodzsa és a magyarok tárgyalásai

Prága, június 30. Hodzsa csehszlovák miniszterelnök — szerdán tárgyalt a csehszlovákiai magyar és lengyel kisebbségek vezetőivel. Délelőtt tíz órakor Wolff lengyel képviselőt fogadta, aki átadta neki a lengyel pártok összeegyeztető bizottságának nyilatkozatát. Ez a nyilatkozat körvonalazza a megegyezés lehetőségeit a lengyel kisebbség felfogása szerint. Tizenegy órakor a csehszlovákiai egyesült magyar párt vezetői jelentek meg a miniszterelnöknél. A tárgyaláson Szűllő Géza dr., Jaross Andor, Esterházy János gróf és Kor-

láth Endre vettek részt. Hodzsa felkérte a magyar párt képviselőit, hogy a magyar emlékirat néhány pontjáról adjanak bővebb felvilágosítást és tájékoztassák a miniszterelnököt a Csehszlovákiában élő magyarság jelenlegi helyzetéről. Tizenkét órakor Junga, Morvaszilázia tartományi vezetésének lengyel tagja jelent meg Hodzsa előtt, majd a miniszterelnök Jakš német szociál demokrata képviselővel és de Vitte képviselővel tárgyalt. A megbeszéléseket csütörtökre folytatták.

Uj polgármestert nevezett ki a belügyminiszter több ardeali város élére

Armand Calinescu belügyminiszter több város élére új polgármestert nevezett ki.

Ardealban Ocna Sibiului város élére Octavian Mămoreanu ügyvédet nevezték ki.

Liviu Brandea zălăui törvényszéki elnököt Zălău város polgármesterévé nevezték ki az oradeára áthelyezett Cornel Centea helyére.

Állásában marad Richard Filipescu cluji polgármester, akit táblabíróvá léptettek elő, Niculescu Dumitrie satumarei polgármester, Gh. Dimitriu targumuresi táblabíró, Vasile Dilegan cluji törvényszéki elnök.

Halállal büntetik a kémkedést Franciaországban

Páris, június 30. A francia kormány által kiadott rendelet értelmében, a kémkedést a jövőben halállal büntetik. A rendelet indoklása hivatkozik arra, hogy az utóbbi időben elszaporodtak a kémkedési esetek, továbbá ezt más országokban is halállal büntetik.

A diszkrét börtönőr

Börtöncella mint találkahely és egyéb párizsi pikantériák

Nyári tanfolyam az egyetemeken

Páris június.

Miután a vitaminokkal és más furfangokkal csomó betegséget, (például az angolkórt) lebirta az orvostudomány, sietve újszerű nyavalyákról kellett gondoskodni, réhgyszultat elszaporodjék ez az ostoba emberiség, így született meg, gondolhatni, a gáz, amely mindnyájunkat elérhet, annál is inkább, mert nem egy betegség, hanem csomó betegségnek a gyűjtőneve. A kórelfolyás valamennyire azonos: ultimátummal kezdődik és tömegsírrel végződik. A tünetek azonban ezerfélék: éppenséggel kiszámíthatatlan, hogy a szeme folyik-e ki az embernek, a veséje zsugorodik-e össze, vagy a lábaszárról sorvad-e le a bőr?

A franciaországi főiskolák, tekintettel arra a nagy kínálatra, ami gázban ígérkezik, nyári tanfolyamokat nyitottak az orvostudorok tájékoztatására. Talán nem érdektelen a párisi egyetem gyógytáncultásának gázprogramját ismertetni:

Június 26: Paitre tábornok előadása a gázsebesülésekről.

Június 27: Cot ezredes előadása a kiskorúak légvédelméről.

Június 28: Cot ezredes: Tömitett légkör előállításának sürített levegővel.

Június 29: Moynier őrnagy: Önvédelem kémiai támadás esetén.

Június 30: Genaud kapitány: A gázmaszka lélektanáról.

Június 30: Kohn-Abrest professzor: A szénoxid és a légitámadás.

Július 1. Bruere ezredes: A gáz gyógyszerterápia.

Július 2: Perronet kapitány: Városi segélyszolgálat gáztámadás alatt.

Ez természetesen csak néhány napnak a műsora, maga a teljes kurzus igen részletes és biztató. De már e rövid kivonat is szemléletessé teszi azt, hogy az előadó professzorok szinte kivétel nélkül katonák.

Most esetleg az olvasó feltételezi a kérdést, hogy a gázkurzust miért tartják délután?

A felelet egyszerű. Ugyanis a professzorok délelőtt a Hadi főiskolán vannak elfoglalva, ahol arra oktatják a növendékeket, miképpen kell biztonságosan és hatásosan a mérgező gázbombákat a polgárságra bocsátani.

Veszek

Ócska ólmo!

Cím a kiadóban

Igy azután csak délután mehetnek át az egyetemre, hogy közöljék a polgárokkal azokat a módosításokat, amelyek között ezeket a bombákat a legelőnyösebb fogadni.

A boldogság cellája és Krikri boldogsága

Pélissier Károly, a vádlott, foglalkozására nézve bankár s így hamis bukásért, csalásért és hitelsértésért került hűvösre. Ha ehhez még hozzáveszünk azt, hogy saját vallomása szerint is 50 millió frank nyereséggel végezte, akkor feltételezhetjük, hogy Közép-európában nem is került volna a vádlottak padjára, hiszen ügyvétele teljesen bankszerűnek látszik, ő maga meggazdagodott ugyanakkor, amikor üzleti felei tönkrementek, tehát a kezére bízott matéria nem veszett el, hanem csak helyet és állapotot változtatott, ami pedig legfeljebb a hajszálcsovós érintkezés és energitikai állapotosság törvényeinek pénzügyi téren való érvényességét nyitja.

Két héttel azután, hogy letartóztatták, Pelissier a vizsgálóbíró a fogházból áthozatta az igazságügyi palotába, hogy kihallgassa. A bankárnak egy órácskát várnia kellett, mert előtte mások következtek sorra. Ezen azonban nem busult, mert a palota folyosóján ott várta már Krikri asszony, a felesége, közismert és bájos párisi személyiség, aki a várározási idő alatt Vallett börtönőr társaságában kellemesen elbeszélgetett férjével, mégpedig abban a kis udvari szobácskában, amely az udvaron emelkedő Szent Kápolna buszszentekkel kifestett üvegablakaira nyílik.

Krikri, amint a tárgyaláson kiderült, érzékeny hölgy, aki ötpercnyi beszélgetés után így szólt ötvenmillió férjéhez:

— Nagyon odaadó tudnék lenni veled szemben, ha néhány pillanatra négy szemközt maradhatnánk...

Minden francia gáláns és a gyengéd érzelmek pártfogója. Vallott börtönőr ravaszdin huncyorított a szemével és így szólt:

— Kicsit kiállok az ajtó elé, Madame!

Ezekután Krikri, amint ígérte volt, odaadó feleségnek bizonyult, később pedig háromszáz frankot nyomott a porkoláb kezébe. Nem kis dolog, ha felgondoljuk, hogy ezért a summáért már egy hónapig ellakhat az ember. A foglár dörzsölte a markát s odasugta az asszonynak:

— Holnapután tessék megint idejőnni!

Valóban, két nap múlva a börtönőr elővezetési parancsot szerzett, a fogházból ennek segélyével átvitte a bankárt az igazságügyi palotába, ahol újból az ajtó elé állott, hogy Krikri bebizonyíthassa odaadóságát, majd beinkasszálta a három százast. Ezután az üzletet, hamis elővezetési lapokkal, állandósította s így tekintettel a Pellissier-házaspár szenvedélyes kapcsolatára, heti 1200, tehát havi 5000 frank mellékkeresetre tett szeri. Idővel már nem is silbakolt az ajtó előtt, hanem kívülről rácsukta a fiatalokra az ajtót s elment kódorogni.

Az ügyből nem lett volna semmi baj, ha a bankár egy szép napon ahelyett, hogy Krikri asszonnyal foglalkozott volna, viaszlenyomatot nem készít a zárról. A többi aztán gyerekjáték volt. A fogházban öreg betörőkkel ült együtt, akik szépen kifagagták neki a kulcsot. S a legközelebbi találkan kísértelt a szerelmi zárkából. Vallet, a börtönőr kétségbeesetten tördelte a kezét.

A nemzeti propaganda és sajtóügyi vezérigazgatóság

mellett működő állami hirdetési szolgálat közli, hogy azokat a kérvényeket, amelyeket a különböző napilapok, folyóiratok, társaságok és magán-személyek intéznek a hivatalhoz, szabályszerűen, a bélyeg-törvény értelmében fel kell bélyegezni. Kivételt képeznek azok a válaszok, amelyeket a fenti hivatal körkérdéseire és

ankétjaira küldenek be. Ha-szonlóképpen az összes állami és községi hatóságok, amelyek közlésre szánt hirdetéseket küldenek, arnyi példányt küldjenek, ahány lapban a hirdetést megjelentetni kívánják és ezenfelül még egy példányt a hivatal számára, amely a hirdetések megjelenését ellenőrzi.

Guido Colonna herceg torontói alkonzul feleségül vesz egy elárusítólányt

Az olasz király kábelén egyezett bele a házasságba

Newyork, jun. 30. Romantikus házasság készül Amerikában. Guido Colonna herceg, a legrégibb és legelőkelőbb olasz arisztokrata családok egyikének leszármazottja, torontói olasz alkonzul, feleségül vesz egy orosz emigráns leányt, aki egy newyorki illatszer-tárban kiszolgáló kisaszszony. Igaz, hogy Tatjana Colonus színtén előkelő családból származik, anyja hercegnő volt; de az emigrációban a család teljesen elszegényedett

s így lett Tatjanából elárusító-leány.

Az olasz herceg az illatszer-tárban ismerkedett meg a magas szőke leánnyal. Az esküvőt eredetileg május 15-re tűzték ki, de el kellett halasztani, — mert Guido Colonna először nem kapta meg a házassági engedélyt, Viktor Emánuel császár és király, miután az ügyet eléje terjesztették, beleegyezett és kábelén tudatta elhatározását. Így most már nincs akadálya az esküvőnek.

Lapeyre, az elnök: Miért nem figyelte őket a kulcslyukon?

Moro-Giafferi, az ügyvéd: De kérem, Vallai diszkrét uriember...

A szőkes rendkívüli ügyé dagadt Franciaországban, mert Pellissier bankja főképpen ingatlanügyekkel foglalkozott, egy-egy házat vagy birtokot husz-harminc vevőnek adva el. Így aztán telekkönyvi zavarok keletkeztek s az a néhány ezer érdekelt, akiktől a szerelmes bankár összeszedte ötvenmilliónyi vagyonát, elkésredésében „marcia su Palais de Justice”-t tervezett. De még mielőtt e forradalomra került volna a sor, a szőkevényt elfogták s tegnap már bíróság elé is állott.

Egyelőre csak szerelmi zárkával kapcsolatos szemérem-sértésért, vesztegetésért és zártörésért felelt. Önök nem ismerik a franciákat, ha feltételezik, hogy elitélték. Nem, az igazi francia mindig felmenti azt, aki csókol. A bankár a verdikt ellenére is hangsúlyozta, hogy boldogtalan, amifnyilván elhihetünk neki: hiszen az ingatlanügyekre csak később kerül sor s míg a felperesek, teljesen elszegényedvén, idvezülni fognak, addig Pellissier, a maga 50 millióival, nehezebben jut majd be a mennyországba, mint ahogyan egy tevé átbujik a tűfokán. (m. i.)

NYÁRI SPORTVONAT BUDAPESTRE

Utlevél nélkül, csak személyazonossági igazolvánnyal!

Oradeáról indul július 7-én 12:30-kor, Budapestre érkezik 18:20-kor

Budapestről visszaindul július 12-én 9:40-kor, Oradeára érkezik 17:30-kor

Részvételi díj 1.320 lei, (gyermekeknek 820 lei)

Jelentkezni már csak 3 napig lehet a

„Wagons-Lits/Cook” és „Europa” Menetjegyirodákban

Oradea, Boulevardul Regele Ferdinand

A feltámadás éjszakáján gyilkoló buzai diák a fiatalkoruak bírása előtt

Hidegvérűen vall a gyilkos. Két millió lej kártérítést követelnek az áldozat hozzátartozói

Buzauban megkezdtek Nicolai Dobrogeanu gyilkos diák bűnperének tárgyalását. A fiatal gyerek a feltámadás éjszakáján több késszurással meggyilkolta Ion Badulescu ottani kereskedőt.

Badulescu Ioan és felesége lefeküdni készültek, amikor egy álarcos, késsel felfegyverzett fiatal gyerek ugrott eléjük és mindkettőjüket több késszurással súlyosan megsebesítette. Badulescu sérüléseibe nem sokára meghalt. A rendőrség megállapította, hogy a diák, a gyilkosság éjszakáján izgatottan járt-kelt az áldozat lakása körül. A kihallgatása alkalmával előbb tagadott, később azonban bevallotta, hogy valóban ő a Badulescu gyilkosa.

A helyszíni szemle során azután a fiatalkoru gyilkos teljes hidegvérrel ismertette a kegyetlen gyilkosság legborzalmasabb részleteit is. A gyilkossági ügy a fiatalkoruak bírósága elé került. Az ügyész rablás és gyilkosság címén emelt vádat. Az orvosi jelentés azt állapította meg, hogy az áldozat súlyos tüdőbajban szenvedett, a gyilkossági kísérlet azonban sietette a halálát. A tárgyaláson a fiatalkoru gyilkos nyugodtan a félelem legkisebb jele nélkül viselkedett. Nyugodtan cigarettázik és időnkint mosolyog. Megröndülten fordulnak hozzá:

— Hát neked nem fáj az, amit tettél. Nem kínozt a lelkiismereted?

— Sajnálom uram — mondja nyugodt hangon. De, nem tehettem másképpen.

— Mi bajod volt vele? Ki akartad rabolni?

— Nem. Csak leg akartam bosszulni magam, mert szerencsétlenné tett és az utamba állott. A szüleimmel régi ellenségek voltak és az egyik ta-

náromat rávette, hogy üldözzön és buktasson el a vizsgán. Ez meg is történt és ér bosszút esküdtem.

— Hogyan követted el a gyilkosságot?

— Nem mondok már semmit. Már meguntam, annyiszor elismételtem a bíró előtt.

De azután mégis rászánja magát:

— Egy héttel húsvét előtt szereztem a kést és jól kiéle-

sítem. A feltámadás éjjelén, amikor mindenkéi templomba ment nyugodtan dolgozhattam. Álarcot vettem fel, benyitottam hozzájuk és ahhoz az ágyhoz léptem, amelyikben tudomásom szerint Badulescu szokott aludni. Badulescu azonban nem volt ott, hanem a másik ágyból kiugrott és rám vetette magát. Közelharc fejlődött ki közöttünk. A felesége pedig az ablakhoz szaladt és

segítségért kiáltott. Veszélyben éreztem magam és több késszurással őt is megsebesítettem. Néhány nap múlva kinyomozták, hogy én vagyok a tettes és most ide jutottam.

— Mit gondolsz, mi lesz az ítélet?

— Honnan tudjam? Meglátjuk mit mondanak a bírók.

A tárgyalás során a magánvadás képviselői kérték a diák megbüntetését gyilkosság és rablás címén, ezenkívül négy, millió lej kártérítési igényt jelentettek be.

Ezután az ügyész tartotta meg vádbeszédét és kérte a törvény alkalmazását, amely a gyilkossági kísérletekre 3—15 évi fegyházat ír elő. A védők a minimum alkalmazását kérték. A bíróság június 4-én hirdet ítéletet.

Vakmerő szélhámos garázdálkodott Baia Mare-n

Az álmérnök volt fegyenc alkalmazást kapott a Phönixnél és végigcsalta a várost

Baia Mare, jun. 30. Néhány héttel ezelőtt jömegjelenésű fiatalember jelent meg a bánya városban. A fiatalember előkelő társaságba járt és mérnöknek adta ki magát. Moldovan Teofilnak mutatkozott be és elmordta, hogy Măghăreus-Năsăudra való. Moldovan a Phönix gyárban alkalmazást kért. Hivatkozott arra, hogy a bucurestii politechnikán véggezte el iskoláit és tartalékos főhadnagy. Iratait és diplomáját azonban csak néhány hónap múlva tudja bemutatni. A kellemes külsejű, megnyerő modoru fiatalembert a Phönix július 2-ig próbaidőre a fernezeui Herzsá műveknél alkalmazta.

A fiatalember, mint a Phönix gyár mérnöke, végig széllámszkodta egész Baia Mare-t. A főtéren Salamon Benjáminnál 1000 leiért butorozott szobát bérelt. Arra hivatkozva,

hogy elsején kifizeti adósságait, Léb Herman textilkereskedőnél 3800 lei értékű ruhanyagot hitelbe vásárolt. Kardos Jenő cipőkereskedőnél

Leveszi lábáról ont is a nagy hőség. Dörzsöjje be homlokát, arcát valódi Dianával, hogy teste lelke felrisszáljon

1300 lei adósságot csírált. — Adós maradt még Kékes Ferenc divatárkereskedőnél, Zolinger utódainál, a Stefan bútfében, sőt a portást is megvágta. A napokban beállított Salamon Simon kispiaci termékeshez, akinek bemutatkozása után elmondotta, hogy bátyjánál lakik a főtéren. Moldovan 3500 leit kért kölcsön Salamontól és az összeg fedezetére ötezer leiről szóló Phönix-gyári bont hagyott a kereskedő-

nél azzal az utasítással, hogy azt a gyár pénztáránál váltsa be. Tegnap kellemetlen meglepetés érte a hitelező kereskedőket. Moldovan ugyanis

nyomtalanul eltűnt a városból.

Amikor a szökés híre elterjedt a városban, Salamon felkereste a Phönix pénztárát, hogy a bont beváltsa. Kiderült, hogy a bont közörséges hamisítvány. A Phönix bűnvádi feljelentést tett az állítólagos mérnök ellen, mert az ellopta a vállalat pecsétjét és az igazgató aláírását meghamisította.

Az esettel kapcsolatban egy munkás jelentkezett a gyárban és elbeszélte, hogy Moldovanban egy régi fegyencet ismert fel. A rendőrség az álmérnök ellen körözőlevelet adott ki

Sherlock Holmes születésnapja

50 évvel ezelőtt jelent meg Conan Doyle első regénye

Ez az idei esztendő különösen gazdag jubileumokban és így a sok visszaemlékezés között ne feledkezzünk meg az irodalomnak egy megindítóan bensőséges kis háziünnepéről: ötven év előtt született meg a modern detektívirodalom koronázatlan hőse, minden későbbi detektív típus örök és állandóan utánzott modellje, — Sherlock Holmes. Ötven év előtt, 1888-ban jelent meg egy Conan Doyle revü szemorvos detektívregénye, amelynek példátlan sikere egy újfajta szórakoztató irodalom születését jelentette.

Sherlock Holmes legendája

Ha Sherlock Holmes, a mesterdetektív népszerűségének okát elemezzük, rájövünk, — hogy e népszerűség titka semmi más, mint az irodalmi kritikának az az agyonkoptatott jelzője, hogy „hűsből és vérből” való figura. A Conan Doyle-t követő detektívregényírók hősei, kevés kivétellel, jelleg és egyéniség nélkül való regényalakok, tulajdonképpen csak egy bűnügyi rejtélyenélkülkülözhetetlen kellékei. Sherlock Holmes ember, hibákkal és erényekkel. Ismerjük kis félszégeit, káros szenvedélyeit, emberi gyengéit. Tudjuk, hogy a morfium rabja és hűséges barátja, Watson doktor, hiába óvja a káros szenvedélytől, amelynek varázsa csak akkor törik meg, ha valamilyen izgalmas bűnügy felrzza a mesterdetektívet letargiájából. A morfiumon kívül csak egy szervesedélye van a nagy embernek a hegedűje.

Hogy Sherlock Holmes figurája milyen eleven valóság a londoni polgár számára, azt nem egy humoros eset bizonyítja. Akárhányszor előfordult, hogy a Bakerstreet sarkán posztoló rendőrhöz odafordult valaki:

— Kérem, háryas számú házban lakik mr. Sherlock Holmes?

A Bakerstreet volt ugyanis az a nevezetes ucca, ahol Conan Doyle regényhőse lakott. Ez az ucca azóta világhírre emelkedett. A Londonban megforduló idegenek is remegyszerintétek hasonló kérdést a rendőrökhöz, akik alig győzték megmagyarázni, hogy Sherlock Holmes nevű detektív a valóságban nem létezik, — az egész csak egy Conan Doyle revü írónak a kitalálása.

Pedig Sherlock Holmes még is létezett a valóságban. A mesterdetektív alakja nem kizárólag az írói képzelet születte. Edingburgban élt egy dr. Joseph Bell nevű ember, aki modelül szolgált az író számára

Sherlock Holmes alakjának megalkotásánál.

A mesterdetektív modellje

Joseph Bell az edinburgi egyetem tanára volt és Conan Doyle is tanítványai közé tartozott. Bell rendkívül egyéni módon diagnosztizált. Hallgatói előtt gyakran hangoztatta, hogy az orvosnak jó emberismerőnek kell lennie. A tanórák alatt nem mulasztotta el az alkalmat, hogy elméletét gyakorlatilag is demonstrálja. Conan Doyle leirt egy ilyen emlékezetes órát.

Az egyetemi szolga bevezette a páciens a terembe, ahol a tanársegéd fogadta hallgatói körében. A szolgának figyelmeztetni kellett a páciens, hogy vegye le a kalapját, amikor belép a terembe. Dr. Bell átható tekintettel nézte végig a beteget, majd hozzáfordult: — Maga ugyebár katonavolt?

— Igen, sir.

Fejfájásnál, borogatásra, lemosásra láznál jótékony be-dörzsölésre valódi Diana!

— Ugyebár skót ezrednél szolgált?

— Igen, sir.

— Altiszti rangban szerelt le?

— Igenis, sir — hebegte a páciens meghökkenve.

— Legutoljára — folytatta dr. Bell rendületlenül — a gyarmatokon szolgált, mégpedig Barbadosban.

— Tökéletesen igaz sir, — mondta a beteg és ugrázott a tanársegédre, mintha szellemet látna.

A teremben olyan csend volt, hogy a léetett tü zaját is meglehetett volna hallani. Dr. Bell mosolyogva fordult a hallgatókhoz.

— Aminek most tanúi voltak, annak természetesen semmi köze az orvostudományhoz. Mindössze egy kis megfigyelés de a helyes diagnózisnál gyakran mindennél fontosabb.

Aztán leleplezte a lélektani mutatót, éppen úgy, mint Sherlock Holmes szokta:

— A páciens belépéskor a fején tartotta a kalapját, tehát nemrég még katoná lehetett. Tudvalevő, hogy a katonák zárt helyiségben sem szokták levenni sapkájukat. A páciensnek még nem volt ideje letenni erről a szokásról. Megjelenésén, beszédmodorán valami rártartó határozottság látszik. Olyan ember, aki megszokta a parancsolást, de egyébként — nem látszik rajta különösebb

iskolázottság, tehát csak altiszt lehetett. Arca félreismerhetetlenül skót típus, tehát bizonyos hogy skót ezrednél is szolgált. Minthogy elefantiázisban szenved, vagyis olyan betegségben, amely Nyugat-Indiában nagyon elterjedt, csak a barbadosi garnizonban teljesíthetett szolgálatot.

Egy hajóorvos regénye

Ez a jelenet erős nyomokat hagyott a fiatal Conan Doyleban. Hat évvel később, amikor Southseabon mint szemorvos praktizált egy napon a posta vaskos csomagot kézbesített. A csomagban egy londoni kiadó küldte vissza a vidéki szemorvos első regénykézirátát azzal a megjegyzéssel, hogy „tulságosan szentimentális. Irjon valami érdekesítőt, eredetit, frappánsat.”

Született — negyvenéves korában

Aryagi viszonyai ebben az időben annyira ziláltak voltak, hogy boldog megkönnyebbüléssel fogadta az egyik hajóstársaság ajánlatát egy hajóorvosi állásra. Az állás különben is megfelelt regényes hajlamainak. Ez mégis más, mint a kis vidéki városkában ülni és lesni a betegeket. A hajóorvosi állás nem vette tulságosan igénybe az idejét és így alkalma volt újabb regénytémákra.

ródni. Gyakran jutott eszébe dr. Bell érdekes alakja. A londoni kiadó „eredeti és frappáns regényt kért tőle. Nos dr. Bell hányszor frappirozta hallgatóit eredeti következtetéseivel! Nálá eredetibb és frappánsabb regényalak alig képzelhető el. Kabinjában az egyik hosszú utalattal megirta első bűnügyi regényét, amelynek hőst, Sherlock Holmes, dr. Bellről mintázta.

Ezzel a kéziratral sem volt szerencséje. A kiadó a következő megjegyzést fűzte hozzá: „Ez nem regény és nem elbeszélés. Az egyik műfajhoz rövid, a másikhoz hosszú. Az ön hőse, Sherlock Holmes, kétségtelenül eredeti fickó, de mit kezdjük ezzel a szerelmi történettel? Irja át a regényt.”

Conan Doyle megfogadta a tanácsot s a regény csakugyan meg is jelent 1887 karácsonyán a Beeton's Christmas Aru-alban. A sikeren felbuzdulva, néhány később a kiadó könyvalakban is kiadta. Ez a regény volt A studi in scarlet, amely Sherlock Holmes bölcsője volt.

Ha jól emlékezünk, Sherlock Holmes születésekor negyvenéves volt. Ma félszázad elmúltával sem öregedett meg. Képzeletünkben még mindig tetterős, javakorabeli férfi. Irodalmi utódai csöppet sem ártottak hírnevének. Ez a halhatatlanság.

Stelian Popescu szerencsés-kimenetelű repülőbalesete

Kényszerleszállást végzett a Bucuresti-Balcic között közlekedő repülőgép

Cernauti, jun. 30. Dumitru Darian, aki turista repülőgéppel Cernauti felé tartott, — rendkívül drámai körülmények között — kényszerleszállást végzett Părauții község közelében egy hegyoldalon. Ezen a vidéken, csak erdőségek vannak és a pilóta nehezen talált leszállásra alkalmas szabadhelyet. A benzinhiány viszont minden pillanatban lezuhasálsal fenyegetett. Jobb hely hi-

nyában végre is Dumitru Darian egy kis hegy csucán szállt le. Sem a repülőgépnek sem a pilótának nem történt semmi baja.

A Balcic—Bucuresti között közlekedő repülőgép is kényszerleszállást végzett. A repülőgépen utazott Stelian Popescu, az „Universul” főszerkesztője is. Az utasoknak semmi bajuk nem történt.

A mulatozó fiatalember be-dobott a tóba egy cigányt

Bucuresti, jun. 30. Két fiatalember — Marin Matei és Dumitru Baculea — éjszakai mulatozás után ki akartak menni „napfelkeltét” nézni a Baneasa erdőbe. Taxit béreltek s magukkal vittek egy cigányt is. A tó hidján a taxi-kénytelen volt megállni. Marin Matei és a cigány kiszálltak a taxiból, hogy gyönyörködjenek a „természetben”. A fiatalember azonban tréfából bedobta a cigányt a vízbe, aki — mivel nem tudott uszni,

belefulladt. A cigány kilétét még nem állapították meg, a holttestet még nem fogták ki. A gyilkos fiatalembert letartóztatták.

Bucuresti, jun. 30. Nufu Dumitru 21 éves piccolo, miután befejezte munkáját, a Zissu féle étteremben, kiment a Herastrau tóra megfürödni. A fiatalember nagyon mélyre bement a tóba, uszni nem tudott és belefulladt. A holttestet még nem találták meg.

A helyi költségvetések ötven százalékát fordítják közcélokra

Megszűntek a felesleges kiadások

București június 30. Felesleges részletezni, milyen elégedettséget keltett Transzilvániában az a rendszer, amellyel a multban a városok helyi költségvetését összeállították. A városok és a megyék száz milliókat költöttek különböző felesleges alapokra és a komoly szükségletekre nem jutott pénz. Valamennyi dunai állam között Transzilvánia pénzügyi helyzete a legrosszabb. Csehszlovákiában a költségvetés 52, Jugoszláviában 47 százalékát használták fel közmunkákra, Romániában egészen az utóbbi időnkig mindössze 25 százalékot használtak fel ilyen célra. A fennmaradó 75 százalék különböző alapokra ment el.

A multnak ez a rendszere eltűnt s a költségvetésekből gazdaságosan felhasznált összegek aránya már az utóbbi öt hónap alatt huszonöt száza-

lékről negyvenötre emelkedett s az új gazdálkodás ezt az arányszámot az év végéig ötven százalékra fogja emelni. A költségvetésnek ez az új felosztása lehetővé teszi az ország utjainak rendbehozatalát, a fa-

CALLINESCU

lusi villanyellátásának megoldását, az állattenyésztés hatóság támogatását és a falvak egészségügyi kérdésének rendezését. A transzilvániai városi költségvetésekben már a kétes szubvenciók törlésével sikerült százmillió lejt megtakarítani s a törölt felesleges személyi kiadások további 82 millió megtakarítást eredményeztek. De nem ez a takarékoskodás változtatja meg a költségvetési összeg felhasználásának arányát hanem a kiadások általános csökkentése. Transzilvánia ma már tudja, hogy költségvetésének felét közcélokat szolgáló befektetésekben kapja vissza.

Az egyesülés óta ez az első év, amikor Transzilvánia városai olyan költségvetéshez jutottak, amely valóban a fejlődést és érdekeiket szolgálja.

INGYEN kap egy asztro matematikai kalkulációt, amely tartalmazza azt a számot mely Önnek a sorsjegyen szerencsét hoz. Küldje születési dátumát, még ma, hogy legyen ideje a július 15-iki húzásra sorsjegyét beszerezni. — Ingyen kapja „Praktikus Tanácsok” című füzetet. Címezze: „Corvino” Cluj, Str. Mico 4.

Agyonlőtték a banditák az elrabolt amerikai fiatalember utitársát

Newyork, június 30. Megirtuk már, hogy Mac Cormick, ismert csikágói könyv- és lapkiadó fiát és általános örökösét New-Mexico államában ismeretlen banditák elrabolták. A huszonégy éves fiatalember egyik barátjával kiránduláson volt és legutóbb a Seemans-farmon látták, ahonnan hegyitúra iradott. Barátját később holtan találták meg a hegyekben. A rendőrség a jelekből arra következtet, hogy a banditák mindkét fiatalembert elhurcolták, az egyiket lelőtték, a fiatal Mac Cormickot pedig magukkal vitték, hogy nagy váltságdíjat erőszakoljanak ki érte.

Miért tört ki lázadás Cadixban és Sevillában

Quiapo de Llaro generális vezetése alatt lázadás tört ki Sevillában és Cadixban, amelynek okait ugylátszik abban az ellenséges hargulatban kell keresni, amit a spanyol népesség az olaszok és a németek ellen táplál és amelyet Llano generális már több ízben nyilvántartott. Biztos forrásból jövő információk szerint ez a lázadás csak része annak a németek és az olaszok ellen irányuló tiltakozó mozgalomnak, amely a Franco által megszállt területeken iradott meg. A jelentés úgy szól, hogy Llano generális lázadását egy csoport titkos összejövetel akadályozta meg. Egy ilyen gyűlésen a generális azt mondta: „A legbiztosabb mód a németektől és az olaszoktól megszabadulni rem Madrid, hanem Burgos bevétele. Szivesebben vagyok spanyol republikánus, mint olasz, vagy német”.

Ugy látszik, mintha a generális által vezetett támadást keményen elfojtották volna. Egy csoport tisztet, akik csatlakoztak volt hozzá, letartóztattak és nem tudni, hogy mi lett magának a generálisnak a sorsa. A burgosi kormány egyenes parancsára tömegesen folynak a letartóztatások Andaluziában.

Nagy mennyiségű új férfi és női kelme-maradékok
érkeztek

Steiner maradékoshoz
Calen Victoriei 3. az udvarban balra.

Kivégezték a halálraítélt zsidó fiatalembert

Zsidó gyász egész Palesztinában, tiltakozó sztrájk Tel-Avivban

Jeruzsálem, június 30. A Reuter-ügynökség jelenti, hogy ma reggel kivégezték Haifán Ben Jozsefet, a halálraítélt rospinhai fiatal zsidót, akit egy autobuszra történt lövöldözés miatt állítottak katonai törvényszék elé másik két társával együtt. Ben Jozsef mindössze 10 éves volt. Védője és a palesztinai zsidó vezetőkörök

minden erőfeszítése hiábavalónak bizonyult kegyelemben részesítése érdekében. A haifai kivégzés híre lesújtóan hatott az egész ország zsidóságára. Ez az első halálos ítélet zsidó ellen, amit végrehajtottak.

Tel-Avivban a gyász jeléül sztrájkba léptek a zsidók. Más városokban is elementáris módon nyilvánult meg a zsidó

lakosság gyásza és elkeseredése. A hatóságok széleskörű óvintézkedéseket tettek a tüntetések megakadályozására.

Okos ember nem szenved a hőségtől, lehűti testét, leírissli szervezeit valódi Diana sósborszesszel

Fürdés közben a Crisulba fulladt egy oradeai vasúti tisztviselő

Oradea, június 30. A nyári fürdésnek tragikus áldozata volt vasárnap Oradean a gátnál. Tanasescu Alexandru, 26 éves CFR tisztviselő, aki a Bratianu ucca 61. szám alatt lakik. A fiatalember — mint kitűnő uszó — az ugynevezett „Szilvás”-ban fürdött, ahol tud valévően a legmélyebb és legveszedelmesebb a Crisul vize. Tanasescu Alexandru egyre beljebb merészkedett a mélyen örvénylő vízbe. Az uszók remülten vették észre, hogy a nagyszertien uszó fiatal fiu hirtelen elmerül a vízben és egyszer ismét felbukkan, majd az örvény magával rántotta a mélységbe és aztán többet nem került a víz felszínére.

Többen belevetették magukat a vízbe, hogy az örvényben elmerült uszót kimentse. Ez a kísérlet azonban hiábavalónak bizonyult.

Közben értesítették a vízbe fullásról a hatóságokat is és a rendőrség a tűzoltóság segítségével vette igénybe, akik csá-kányokkal kutatták keresztül

a Crisul medrét, de az örvénybe elmerült fiatal vasúti tisztviselő holttestét szerda estig nem sikerült megtalálni.

Munkásbalesetek Oradean

Oradea, június 30. Kötelességteljesítés közben súlyos szerencsétlenség ért két lelkiismeretes munkást Katun Károly, 42 éves, Cele Trei Crisuri ucca 5. szám alatt lakó kőműves a Nicu Filipescu uccában dolgozott és ott az egyik állványról leesett. A szerencsétlen férfi a fején súlyos sérüléseket szenvedett.

A vasúti állomáson pedig Ora Kón. Kepler ucca 47. sz.

alatt lakó CFR lakatos leesett a mozgó vonatról. Ora is a fején szenvedett sérüléseket. Mindkettőjüket beszállították a Közkórházba, ahol ápolás alá vették őket.

Időjárás

Lényeges változásra nincs kilátás, a hőmérséklet nem változik.

Julius 15-én lép életbe az új közigazgatási törvény

București, június 30. A lapok szerint az új közigazgatási törvény július 15-én lép életbe. Addig kinevezik a tíz kerületi kormányzót, akiknek megbízása hat évre fog szólni.

Victor Hodor közigazgatási felügyelő megbízást kapott a belügyminisztériumtól, hogy folytasson le vizsgálatot Ardealban és Banatban a lakosság véleményéről az új közigazgatási helyzetet illetően.

Három embert ölt meg a villámcsapás

Ploesti, június 30. Prahova megye felett vihar vonult végig. A vihart villámcsapások kísérték. A megyében három embert megölt, egyet súlyosan megsebesített a villám.

SPORT

Október 16-án Magyarország-Románia

A tavalyi magyar-román válogatott mérkőzés óta folynak a tárgyalások a revans megrendezés érdekében. București jelentés szerint a revans mérkőzés kérdése véglegesen elintéztnek tekinthető és arra Bucurestiben, október 16-án kerül sor. A magyar-román meccs ezek szerint a szeptember 25-i román-német mérkőzés után kerül lejátszásra.

A Venus új csapata

A fővárosi lapok szerint a Venus erőteljes erősítést határozott el. Ugy tudják, hogy Davidot, Orzat, Demetrovicsot, Iordachet megszerzik a feketefehérek. Ezek szerint: David, Albu, Sfera, Barbulescu, Eisenbeisser, Demetrovics, Orza, Ploesteanu, Humis, Bodola, Iordache felállításban szerepelne az első csapat. A tartalékok: Petea Válcov, Gruin, Ene, Dan Gavrilescu, Beffa, Gain, Straja és Jordachescu lennének.

A CAO a multheti felállításban szerepel a Phönix ellen

Vasárnap kerül sor a CAO sorsdöntő küzdelmére, amikor a zöld-fehérek a baia-marei Phönix-el kerülnek össze. A CAO a múlt heti felállításban szerepel, csak Smilovits kicseréléséről van szó. Lehet Haláti játszani szélsőt és akkor Orza lesz a center. De a mai tréningen kipróbálják még Szaniszlót és ha beválik, vasárnap Szaniszló lesz a középcsatár. A Phönix az ismert összeállításban jön le. A CAO érthetően mindent elkövet, hogy a győzelmet megszerezze és Baia-Marera megfelelő előnnyel menjen le.

Ötven levelet bontott fel és dobott el egy postatisztviselőnek felcsapott rendőrkormányzó

Simleul-Silvaniei, jun. 30. Rejtélyes lopás-eset történt Simleul-Silvaniei postahivatalában. A rendőrség a nyomozás érdekében csak most hozta nyilvánosságra az esetet: Puskas Iván postatisztviselő vasárnap a pénzszekrényben felejtette a kulcsot és mikor észrevette, a pénzszekrényből már tízezer lei hiányzott. Nyomban jelentette az esetet felettes főnökségének. Oradeáról egy postaellenőr szállott ki, aki a rendőrséggel együtt indította

meg a vizsgálatot. A vizsgálat eredménytelen volt, a tolvajt nem sikerült megtalálni. A véletlen azonban egy másik érdekös ügy leleplezéséhez vezette a nyomozókat.

A nyomozóközösek egy utazókosárban május 10. és 11-én keltezett, mintegy 50 darab, Simleul-Silvanieire érkezett és ott feladott levelet találtak felbontva. Hamarosan megállapították, hogy a kosár Ciurea Constantin postatisztviselőé, aki mielőtt a postához ke-

rült volna, állítólag rendőrkormányzó volt egyik okiráltság-beli városbar. Ciurea mindenféle felvilágosítást megtagadott a levelek felbontása okára vonatkozólag. Miután sem a bélyegeket nem szedte le, sem a leveleket nem égette el, az a feltevés merült fel, hogy pénzt, vagy csekket keresett a borítékokban. Ciurea mindössze a levelek felbontását ismerte be. Letartóztatták és átadták a zalaui ügyészségnek.

APRÓHIRDETÉSEK

Az apróhirdetés ára szavanként 2 lei. A legkisebb hirdetés 10 szög 20 lei. A rumba igazoló-jegy szelvényei ellenében 10 szavas apróhirdetést 10 lejért küldünk. Jelígyével, vagy „cím a kiadóban” jelzéssel feladott hirdetéseknek 10 lej pótdíj fizetendő. Csak válaszbélyeges érdeklődésre válaszolunk.

Előfizetési díj havonta 40 lei — Megjelenik mindennap

Róna fényképésznél

legolcsóbb, legszebb a fénykép!!

6 drb csak 80 lei!

Ugyanaz, ami a kirakatalomban látható!

Kérem a n. é. közönséget, ne hagyja magát a konkurenciától félrevezető!

ALLAS

Keresünk Gheorgheni részére megbízható, ügyes lapbizományost, biztos jövedelemmel. Jelentkezni a kiadóhivatalban (levélileg is). 2672

Mindenes kifizető fiú azonnal felvétetik. Melki apátság borpincéje, Piața Mihai Viteazul 1. 2657

Keresünk bevezetett helyre fizetéssel és százalékkal gyakorlott lapkihordót. Liget-hez közel lakók előnyben. Jelentkezni a kiadóhivatalban. 2487

Kerékgyártó segédet állandó munkára felveszek, vagy felesbe. Baranyi János, Tileagd. 2675

Városi Strandra kabinos és kabinosnő felvétetik. Jelentkezés a strandon. 2676

VETEL-ELADÁS

Befőzéshez hólyagpapír és celophan papír kapható a Pásztor Ede cégnél, Piața Mihai Viteazul 4. 2668

Fűszer berendezést megvételre keresek. Címet „lehetőleg komplett” jelígyére kiadoba kérek. 2674

Cukrászoknak tortalap, papírtálca, mignon papirok, papír szalvéták nagy választékban a legolcsóbban Pásztor Ede cég papíráruházában.

Eladó igen olcsó árért egy 8-as cséplőgarnitúra, vagy bérbe adó, Kiss, Oradea, Str. Vilson 95. 2670

Egy komplett fűszerüzlet, berendezéssel, két új mérleggel eladó. Pitagora 22. 2667

MEGJELENT és mindenütt kapható Gál Zoltán: Román-magyar, magyar-román szótár egy kötetben, ára 25 lei.

Eladó 2 szobás magánház megfelelő kerttel 35.000 lei. Mellette egy házhely: 15.000 lei. Oradea, Str. Alesdului No. 4-6. Értekezhetni: dr. Bologa, Prefectura. 2540

Egy kézi hajtású tengeridaráló „Kühne” gyártmány eladó Str. Franceză 12. 2419

Lakbérleti szerződési nyomtatványok kaphatók a Pásztor Ede cégnél, Piața Mihai Viteazul 4.

LAKÁS

Egy szoba-konyhás lakás aug. elsejére kiadó. Str. Vilson 14. 2633

KÜLÖNFÉLE

Multat, jelent, jövőt mondog 20 leiért és bármilyen bajában segíteni tudok. Str. Moldova 58/a Oradea. 5099

500 leit kap, aki vasárnap este a Fülöp-szöllő közelében elveszett fehér pincsi kutyát megtalálja, vagy nyomára vezet. A kiskutyán poráz volt. Európa szállodában. 2673

Biztosan megtanul angolul 3 hónap alatt, ha angol nyelv-órát nálam veszi. Kellemes nyári helyiségben olcsón tanulhat. Szűcs Béláné, Str. Poincare 7. 2502

Püspökké szentelték Tóth Tihamért

Budapest, június 30. Szerdán Péter és Pál ünnepén, Serédy Jusztinián bíboros-hercegprímás, a budapesti egyetemi templomban püspökké szentelte Tóth Tihamér dr.-t, a neves egyházi író és rádiószerzőt. A püspökkészítelés szertartásánál Rott Nándor dr. veszprémi és Hanauer István váci püspökök segédkeztek. Tóth Tihamér dr.-t oldiai püspöki címmel, utódlási joggal a veszprémi püspökség segédpüspökévé nevezte ki a pápa.

Rádió műsor

SZOMBAT

București. 6.30: ritmikus torna, rádió híradó, reggeli hangverseny, háztartási és orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport, vizállás jelentés, 13.10: Déli hangverseny közvetítése. Közben sport hírek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárás-jelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19 Sibiceanu zongoraművész. 19.30 Táncalemez. 20.20 Felolvasás. 20.35 Vilea énekesnő. 21 Üzenetek. 21.15 Tánccsere. 22.30 Hírek. 22.45 Vendégloji zene.

Budapest. 7.45: Torna. Utána Gramofon. 8.20: Étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 12.10: Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 A rádió szalonzenekara. 14.30 Hanglemez. 17.15 Móra Panka meséi. 18 Előadás. 18.30 I. számú regőscsoport. 19 Mit üzen a rádió? 19.30 Az Állás-talan Zenészek Szimfónikus zenekara. 20.40 Csevegés. 21.20 Részletek a régi Népszínház műsorából. 22.35 Hírek. — 23 Terstyánszky emléktárgy. — 23.55 Jazz. 24 Hírek német és olasz nyelven. 24.10 Cigányzene. 1.05 Hírek külföldre.

NYOMATOTT PÁSZTOR EDE CÉGNEL ORADEA